

DE FIGURANTE...

Toneelspel in 9 scènes

door

PETER VAN DEN BIJLLAARDT

Opgedragen aan Sofie van der Stel,
van wie ik mijn eerste toneellessen kreeg.

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE FIGURANTE...** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **PETER VAN DEN BIJLLAARDT** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2002 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **8** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Sofie - 70 Jaar. Sofia van Beunen. Een intelligente zelfbewuste vrouw. Heeft in haar leven het een en ander meegemaakt.

Peter - 40 Jaar. Peter van Dijk. Regisseur en schrijver van de film die hij aan het maken is. Een intelligente, creatieve, maar ook een wat impulsieve man.

Millie - 35 Jaar. Grimeuse. Tevens vriendin en assistent van Peter. Een serieus type.

Hannie - 40 Jaar. In de film de dochter van Sofie. Een gewone vrouw.

Bea - 30 Jaar. Heeft tekst als ober in het restaurant. Moet ook nog een sexy meid in de cafésène spelen.

Herman - 50/65 Jaar. De boer in de film. Een eerste klas hork.

Jaap - Figurant in de film. Een Chagrijnig type.

John - Cameraman.

4 vrouwen en 4 mannen, (2 hoofdrollen en 6 kleine bijrollen)

DECOR:

Deze eenakter speelt zich in de gordijnen af, omdat de locaties wisselend zijn. In de 9 scènes zitten een kerkplein, café, restaurant, landweg, park en de zitkamer van Sofie. Dit lijkt ingewikkeld, maar is het beslist niet. Tijdens de 'kerkplein-scène' is het toneel leeg op 3 cafétafeltjes na en enkele caféstoelen, die helemaal rechts naast de coulissen staan. Of, als daar ruimte voor is achter de coulissen. Tijdens de laatste scène in het park staat er alleen een bankje voor op toneel, met wat verlepte bladeren er onder en omheen. Tijdens de 'cafésènes' staan alledrie de tafeltjes en de stoelen op toneel. Tijdens de 'restaurant-scène' wordt van een cafétafeltje een restauranttafeltje gemaakt, door er een tafellaken overheen te leggen. Sofie's 'zitkamer' bestaat uit slechts 2 kleine clubfauteuiltjes met een kleine salontafel ertussen en een staande schemerlamp tussen de fauteuils. Sofie haalt een sinterklaascadeautje tevoorschijn. Dit kan uit een klein kastje worden gehaald, maar ze kan evengoed even af gaan. Ook dit is een kwestie van wat men wilt en waar men ruimte voor heeft. Tijdens de 'landweg-scène' is het toneel leeg. In alle scènes, behalve de kerkplein en landweg-scène staan op toneel 2 kleine tafeltjes, waarop planten. Deze entourage geven de overige scènes een mooi cachet. De planten worden dan steeds op een andere plek gezet. In de 'zitkamer' en 'café' scènes zet men een staande kapstok neer. Er zijn 6 kleine rollen. Deze mensen hebben steeds voldoende tijd om het toneel te veranderen.

KLEDING:

De kleding wordt steeds duidelijk beschreven. De kleding van de figuranten zijn winters en somber. Houdt er rekening mee dat het behoorlijk vriest.

MUZIEK:

Vlak voor het stuk begint wordt het nummer: Windmills Of Your Mind... van LOUIS VAN DIJK (van de CD: 'PAVANE') vanuit het niets langzaam naar redelijk hard gedraaid. Houdt dit gerust 2 minuten aan, om het publiek het juiste gevoel te geven. Tussen de scènes door draait men ditzelfde muziekstuk. Alleen begint men iedere keer iets verder in het nummer. Wel steeds langzaam op laten komen. Hoeveel verder wordt bij iedere scène aangegeven. Het muziekstuk eindigt aan het eind van het spel.

De lengte wordt steeds bepaald door de tijd, die Sofie en Peter nodig hebben om zich om te kleden. De tijdstippen waarop de MUZIEK moet spelen worden aangegeven als: MUZIEK begint. Kort daarop volgt: MUZIEK wegdraaien.

GELUIDEN:

De achtergrondgeluiden worden duidelijk aangegeven. Deze komen alleen voor in de scènes: landweg, restaurant en park. Beslist nodig is dit niet.

U dient bij uw zaaleigenaar te informeren of de muziekrechten in een totaalcontract worden voldaan. Is dit niet het geval dan dient U contact op te nemen met: BUMA/STEMRA

BIJZONDERHEDEN:

De leeftijden van Sofie en Peter:

Dat Sofie 70 jaar is, is de mooiste leeftijd, omdat ze het een en ander in haar leven heeft meegemaakt en, ondanks dat ze van een oudere generatie is toch nog ontzettend modern overkomt. Men kan natuurlijk Sofie door een jongere actrice laten spelen, maar dan zou ik haar niet ouder maken. Dit is vaak, vanuit de zaal goed te zien en dit maakt deze eenakter alleen maar bespottelijk. Is zij 55 (dit is wel de minimale leeftijd) dan is Peter 30 jaar, omdat de essentie van dit stuk het grote leeftijdsverschil tussen Sofie en Peter is en de manier waarop deze twee mensen naar elkaar toe groeien.

In de 'kerkpleinscène' zijn extra figuranten nodig. Deze kunnen worden opgevuld door, Bea, John de cameraman, de inspeciënt, de souffleur en eventueel ook nog de regisseur.

ZAALLICHT uit. MUZIEK begint.

Links vanuit de coulisse schijnt een felle spot op het toneel. In die spot zit Herman op een stoel. Zijn smoezelige, licht gekleurde jack zit onder het bloed. Millie laat spetters bloed op zijn gezicht neerkomen. Naast haar staat op een stoel een geopend grimekoffertje. Herman is gekleed in een oude zwarte broek, die in regenlaarzen zijn gepropt. Pet in zijn hand. Millie heeft een strakke, vrolijk gekleurde broek aan. Witte laarzen. Dikke koltrui, met daar overheen een gewatteerd bodyjack. Russische bontmuts. Ze heeft een grimepenseel overdwaars tussen haar tanden geklemd. Als ze klaar is met 'spetteren' werkt ze de spetters een beetje met de penseel bij.

Scène 1

Kerkplein.

MUZIEK na ca. 2 minuten wegdraaien.

Peter: *(komt van rechts op. Hij is gekleed in een spijkerbroek, cowboylaarzen en een dikke suède jas met bontkraag. Rode honkbalpet. Hij gaat midden op het toneel staan en spreekt de figuranten, die aan beide kanten in de coulissen staan, toe)* Het is heel eenvoudig. Alles wat jullie hoeven te doen is naar de boer lopen, er in een waaier omheen gaan staan en naar hem te kijken. Hij is neergeschoten en ligt midden op het plein op de grond. Sommigen van jullie hebben het schot gehoord, anderen hebben hem zien neervallen. Er moet verbazing en ongeloof uit jullie ogen stralen. Als ik stop roep staat de scène erop. Wacht daarop. Loopt niet van tevoren weg, wacht op mijn stopteken. En denk erom... jullie zijn zwijgende figuranten. Niemand zegt, of roept iets. Is dit duidelijk? *(gemompel tussen de coulissen)*

Jaap: *(rechts, vanuit de coulissen)* Ik vind dat we veel te weinig betaalt krijgen voor al dat wachten in deze vrieskou.

Sofie: *(ook van rechts)* Dan begrijp ik niet wat je hier doet, Jaap. Als je al dat wachten beu bent, waarom ga je dan niet naar huis en kruip je knus achter de kachel. *(gegrinnik van alle figuranten)*

Peter: Mensen dit is de laatste scène voor vandaag. Doen jullie wat ik je vraag dan kunnen jullie allemaal knus achter de kachel kruipen. *(gegrinnik van alle figuranten)* Dus jullie hebben het begrepen? Zogauw ik het teken geef komen jullie naar de dode boer toelopen. *(hij*

loopt naar Herman en Millie) Is hij klaar?

Herman: Begrijpen die mensen echt waar 't om gaat, Peter? Ik heb geen zin hier uren op die ijskouwe grond te liggen.

Peter: Alles is onder controle, Herman. Dat bloed op zijn jas begint op te drogen, Millie. *(Millie spuit bloed op de 'bebloede' plek van Hermans jas)*

Herman: Niet teveel. Niet teveel!

Millie: *(licht geïrriteerd)* Als jij je nou eens alleen bij acteren houdt, hè. Dan hou ik me bij mijn werk. *(spuit nog eenmaal)*

Herman: Ja, zo gelooft niemand er meer in. 't Is een kogelwond, hoor. Geen messteek.

Millie: Een geweerkogelwond, ja. *(wrijft met haar vingers het naar beneden lopende bloed opzij)* Ik weet niet of je wel eens de wond van een geweerkogel hebt gezien, maar daar komt een heleboel bloed bij kijken.

Peter: Zijn jullie klaar? Goed. Ga liggen Herman. *(als Herman gaat liggen stopt Millie alles in haar koffertje. Ze neemt de stoel mee en zet die rechts bij een van de tafeltjes. Af. Peter trekt aan de benen en armen van Herman om hem in de juiste houding te leggen. Zijn voeten zijn richting publiek gericht. De pet legt hij op een halve meter van hem vandaan. Dan pakt hij de stoel en zet die bij de anderen. Hij gaat bij de tafeltjes staan. Harde stem)* Camera klaar?

John: *(links vanuit de coulissen. Hard)* Camera klaar!

Peter: Oke. Alle figuranten klaar? *(gemompel tussen de coulissen)*
Drááien! *(Sofie, Hannie en Jaap komen van rechts op. John, Bea, de souffleur, inspeciënt en de regisseur komen van links op. Ze gaan in een waaier om Herman heen staan. Sofie is gekleed in een warme donkere broek, halfhoge laarsjes en een sombere dikke winterjas. Een gehaakte donkerrode sjaal is enkele keren om haar omhooggeslagen kraag geslagen. De wollen grijze muts is tot ver voorbij haar oren getrokken. Sofie, doet een stap verder dan de anderen en knielt op één knie. Ze raakt Herman heel even aan, buigt daarbij haar hoofd en haalt diep adem)* Ennnnnn... Stóp!

Herman: *(komt meteen overeind)* We doen 't toch niet nóg 'n keer over, hè?

Peter: Nee, deze scène staat erop. Dat was uitstekend, mensen. Het wachten heeft af en toe iets langer geduurd dan u had gehoopt, maar dat kon niet anders. Aan het eind van de week heb ik u nog een keer nodig, u hoort van mijn assistent wel welke dag en hoe laat dat is. *(korte buiging naar het groepje)* U wordt bedankt. *(als Sofie samen met de rest wegloopt pakt hij haar voorzichtig bij de arm)* Kan ik u even alleen

spreken? *(hij loopt met de verbaasd kijkende Sofie iets naar rechts. De rest verdwijnt links tussen de coulissen)* Dat aanraken van die dode boer, kwam dat zomaar bij u op?

Sofie: *(kijkt peter licht geschrokken aan)* O, had dat niet gemogen?

Peter: Integendeel, ik vond het een heel mooi gebaar. Daarom wilde ik van u weten of u het bewust heeft gedaan.

Sofie: Ja... Toen ik vlakbij was dacht ik... ik raak hem even aan... Als laatste bewijs van respect voor de man.

Peter: Wilt u 't nogmaals doen? Dan neem ik het in close-up.

Sofie: *(grote ogen)* Nú?

Peter: Ja, als u dat wilt.

Sofie: *(is nog een klein beetje in de war)* O... Ja... dat eh... dat wil ik wel.

Herman: *(komt samen met millie op. Hij heeft een deken over zijn schouders)* Zijn we klaar voor vandaag?

Peter: Nee, we doen het nog eenmaal. Ik wil nog een close-up van deze dame hier. Dus als je weer even wilt gaan liggen.

Herman: Verdómmme, ik dacht dat we klaar waren.

Peter: De figuranten zijn klaar. Wij doen samen nog één close-up. *(spreekt half in de coulissen)* John, je neemt een close-up van deze vrouw, zogauw ze bij Herman is neergeknield. Ik wil de aanraking van haar arm, samen met haar gezicht in beeld. Daarna alleen een close-up van haar gezicht. Oke?

John: Oke.

Millie: Moet ik Herman nog bijwerken?

Peter: Nee, dat hoeft niet, het gaat alleen om deze vrouw. *(Millie pakt de deken van Herman over en gaat rechts af)* Wil jij gaan liggen, Herman? *(Herman zucht diep en gaat op dezelfde plek liggen. Tot Sofie)* Bent u klaar?

Sofie: Wat moet ik dan precies doen?

Peter: *(leidt haar naast Herman)* U gaat hier op uw knie zitten en raakt hem precies hetzelfde aan als u net deed. Kunt u dat?

Sofie: Ik hoop 't. U heeft me wel een beetje zenuwachtig gemaakt.

Peter: *(glimlacht haar vriendelijk toe)* Daar is geen enkele reden toe. U knielt bij hem neer, raakt hem even aan, zoals u net ook deed. Dan buigt u uw hoofd heel even en kijkt weer op. Dan sluit u heel even uw ogen. Deze houding houdt u even aan. Daar wordt dan een close up van gemaakt. Dat is alles. Als u mij stóp hoort zeggen kunt u weer overeind komen.

Sofie: Nou, ik zal mijn best doen.

Herman: *(met ongeduld en ergernis in zijn stem)* Ja, gaan we nog beginnen? Ik lig hier te bevriezen.

Peter: *(in de coulissen sprekend)* Camera klaar?

John: Camera klaar.

Peter: *(raakt de schouder van Sofie even aan)* Gaat u gang. *(Sofie knielt bij herman neer, raakt hem even aan, buigt haar hoofd en zucht diep. Kijkt voor zich uit, sluit haar ogen en zucht opnieuw)* Heel goed, nog even in deze houding blijven zitten. *(wacht 1 seconde)* Heb je de close-up, John?

John: Ja, staat erop.

Peter: Oke!... Stóp! *(Herman komt meteen overeind en loopt links af. Peter pakt sofie weer bij de arm)* U heeft het uitstekend gedaan. Heeft u morgen tijd om nog in een andere scène te spelen?

Sofie: Maar u zei net dat u ons pas weer aan het einde van week nodig had.

Peter: Dit gaat alleen om u.

Sofie: *(is aangenaam verrast)* O...

Peter: Morgenochtend draai ik een ruziescène in het café. Aan een tafeltje in de hoek heb ik nog een ouwe vrouw nodig, die zich met deze ruzie bemoeit. U bent precies het type dat ik zoek. Sorry, dat ik u een ouwe vrouw noemde, zo bedoelde ik dat natuurlijk niet.

Sofie: *(glimlachend)* O, dat geeft niet, ik ben toch 'n ouwe vrouw.

Peter: Ja, maar zoals ik het zei klonk het niet aardig.

Millie: *(van rechts op)* Zeg, Peter, over dat etentje van vanavond. Dat red ik echt niet, hoor. Ik moet nog een heleboel voorbereiden. We krijgen morgen die ruziescène in dat café en zo. 't Spijt me echt, maar je zult ander gezelschap moeten zoeken. *(kust hem vluchtig op de lippen)* Tot morgen. *(rechts af)*

Sofie: *(kijkt Peter glimlachend aan)* Uw vriendin? *(Peter knikt)* Leuke vrouw.

Peter: Ze doet de grime en is tevens mijn eerste assistent.

Sofie: Zoals dat bloed op de jas van de boer. *(glimlacht)* Vond ik persoonlijk een klein beetje teveel van het goeie. Maar ja, wie ben ik om hier over te oordelen. Nou... dan ga ik maar. Hoe laat moet ik morgenochtend in dat café zijn?

Peter: Half zeven. Is dat te vroeg voor u?

Sofie: *(glimlacht. Lichtjes geamuseerd)* Als mijn baas zegt dat ik er om half zeven moet zijn ben ik er om half zeven... Wat kijkt u ineens naar me?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto